

The Project Gutenberg eBook of Elegioja

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Elegioja

Author: Veikko Antero Koskenniemi

Release date: December 20, 2006 [eBook #20145]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ELEGIOJA ***

Produced by Tapio Riikonen

ELEGIOJA

Kirj.

V. A. Koskenniemi

WSOY, Porvoo, 1918.

SISÄLLYS:

Elegioja
Sydän
Kuutamolla
»Jää hyvästi» ja »Näkemiin»
Kesäyössä
Lehdokki
Kaivatulle
Unohdettu soihtu
Elokuu 1914
Huomisehtoo
Vanha Markku
Runo vapaalle Puolalle
Tervehdys akateemiseen juhlaan 19/1 1918
O Herra, siunaa Suomen kansa
Leijonalippu
Runo Suomen vapaudelle
Etruskilainen vaasi
Prometheus
Endymion

Ekho
Pan ja vuohipaimenet
Hippokrene-lähteellä
Paimenen hauta
Polykrates ja hänen ystävänsä
Masinissan hääyö
Ovidius Tomissa
Planeettain laulu
Pääsiäislaulu
Leivonen
Sydänkesällä
Syksyn ylistys
Inspiraatio
Kaakkuri
Onnellisin päivä
Tomu

ELEGIOJA

1

RUNOTTARELLE

Oi sinun luokses, sun rinnoilles minun henkeni kaipaa!
Uskoton ollut oon, eksynyt luotasi pois.
Juoda sun huulies mettä ja kuulla sun ääntäsi kaihoon,
tuntea laulujen vuon täyttävän rintani taas.
Maisen pyyteen heikkona orjana kulkenut oon ma,
ah, sinut unhoittain, etsinyt riemuja maan,
löytänyt kiiltävän valheen ja hetkien leikkivän unhon,
mutta en suuruuttas, mutta en riemujas sun.
Ei pisar ainutkaan mun vuotanut kaihoni maljaan,
jonka ma kurkoitin maisia riemuja päin,
en ole kuumain huulteni pyyntöön kaikua kuullut,
niinkuin tyhjyyteen kuiskannut kaihoni oon.
Oi sinun puolees taas, sinä valkea, silmäni nousee
keskeltä turhuuden, kahleista valheen ja yön.
Vain sinun henkäykses minun sieluni kirkkahaks saattaa,
vain sinä taivahinen, vain sinä voimakas oot,
kruunaat onnella pääni ja onnella rintani täytät,
juhlaks arkeni teet, karkeloks kulkuni mun,
annat mun leipääni viinin ja kyyneleihini lohdun,
rauhan öljyä tuot mieleni myrskyihin,
nähdä sa suot runon siintävät kentät ja, ah, sinun kanssas
täysi on tyhjyysskin, laulava hiljaisuus.
Oi, tosi oot sinä ainut keskellä aikojen valheen,
keskellä turhuuden, valkeus keskellä yön.

Oi sinun luokses, sun rinnoilles minun henkeni kaipaa!

2

KEVÄÄLLE

Niin olet tullut taas, Kevät, valkein aamuin ja illoin
tuoksuen tullut sa oot, laulaen tullut sa oot.
Oi kevät, ihmehen ihme, sun tullessas maailma nuortuu
nuoreks uudestaan, nuortuu ja voimakas on.
Niin myös lapselle maan suot uskoa, unta ja voimaa,
kirkkaudestasi taas juoda mun silmäni suot.

Mut tänä aamuna miks sädeharppuas soittavan kuulen
sormien vieraiden, kuoleman sormien, nyt:
oi, Kevät, kerran saat käsin täysin taas sinä maille,
mutta, ah, poissa ma oon, poiss' olen mullassa maan,
poikain lauluun lehdossa ei minun ääneni yhdy,
neitojen leikkejä ei silmäni seurata voi,
kun keväturmella piirissä valkein harsoin ja hunnuin
vinhaan karkelo käy, taikka kun solmeavat
tyttöset kukkaisseppeltä leikin sankarin päähän,
poikasen päähän ken voiton ja kukkaset vei.
Villin ruusun ja valmun ja orvokin keskellä kasvaa
outoja kukkia maa, outoja tuoksuja tuo
ilmojen rannoilta tuulet ja pilvet kullassa loistaa,
niinkuin nyt, kuin nyt, mutta en niitä ma nää,
Niin tulet kerran taas, Kevät, valkein aamuin ja illoin,
mutta, ah, poissa ma oon, poiss' olen mullassa maan.

3

Yksin oot sinä, ihminen, kaiken keskellä yksin,
yksin syntynyt oot, yksin sa lähtevä oot.
Askelen, kaksi sa luulet kulkevas rinnalla toisen,
mutta jo eelläs hän on taikka jo jälkehes jäi,
hetken, kaksi sa itseäs vastaan painavas luulet
ihmisen, kaltaises — vierasta lämmititkin!
Silmää löytänyt et, joka vois sun katsehes kestää,
kättä sa et, joka ei liukunut luotasi pois.
Kylmä on ystävän mieli ja kylmä on armahan rinta.
Huulet liikkuvat vain, rinta on liikkumaton.
Leikkihin kumppanin löydät, et toden riemuhun, tuskaan.
Hiipua yksikseen tuntehes polttavin saa.
Ystävän, armaan vain oma kaipuus sulle on luonut,
houreen, jok' katoaa, kun sitä kohti sa käyt.
Niin olet yksin, sa ihminen, yksin keskellä kaiken,
yksin syntynyt oot, yksin sa lähtevä oot,
yksin erhees kätket ja yksin kyyneles itket.
Ainoa uskollinen on oma varjosi vain.

4

Hiljaisuudesta saavuimme, hiljaisuutehen käymme.
Pauhina maailman, ei kodiksemme se voi
muuttua, outoina käymme sen kesken ja ihmisten kesken.
Kuin unikulkija ken vuoteensa jättänyt on,
niin haparoimme me vain käsin, katsein ympäri, niin me
toistamme töytäellen sokkoina kuljemme vain.
Rauhaa vailla on rintamme kesken onnenkin pilkkeen,
kaihomme kiirehtäin kaukana eellämme käy
päin jotakin, jot' emme me tunne, ei silmämme nähdä,
korvamme kuunnella voi, ei käsi voi omistaa.
Maailma verhonsa taakse on kätkenyt matkamme määrän,
maailma pauhinallaan pettänyt korvamme on.
Hiljaisuudesta tullen ja hiljaisuutehen mennen
kuin unikulkijan käy, ihminen, rauhaton ties.

Hiljaisuuden vuotehell' on hyvä maailman jälkeen,
on hyvä nukkua sun, on, sydän rauhaton, sun.

5

Pitkä ja tumma ja kylmä on ilta ja kylmät on tähdet,
kaikkeus kylmyyttään iltahan henkäelee.
Syksyn kuivat lehdet ikkunaruutua vastaan
illassa vain kahisee — muuten niin äänetönt' on,

että ma voisin kuulla kuin tähdet taivahan kääntyy,
jollei äänehen niin rinnassa lois sydämein.
Kylmän ja hiljaisuuden muurit mun ympäri kasvaa,
ympärillään tihenee tähtinen autio yö.
Niin minä nään sinut silmästä silmään, Yö lkisyöjä,
valtias maailmain, lemmetön, lämmötön Yö!
Jäästä on valtikkas, joka tähtien kohtalot ohjaa,
kuin uni hourun vain hengetön on lakis sun.
Vaunusi pyörien viuhina kuolleet vuossadat mittaa,
valtias maailmain, kussa sun kulkusi käy.
Noussut ei titaneist' ole valtaas vastahan kenkään,
kautta jo aioonien vailla sa kilpailijaa
hallinnut istuimeltasi jäiseltä oot olevaista.
Ei tuli uhrien voi jääsydäntäs sulattaa,
eikä sun mykkyytees ole huokaus kuulunut koskaan.
Koskaan silmistäs rakkaus loistanut ei.
Julman leikkisi vangiks oot olevaisen sa tehnyt,
luotusi kahleissas kiertelevät ratojaan.
Muuta et tarkoitusta ja toivoa suonut sa heille:
kuoleman toivon sa soit, tyhjyyden toivon sa soit.
Et, avaruuksien valtias, tuumaakaan vapautta
runsaudestasi sun luoduilles luovuttanut.
Voimasi tunnen ja valtasi nään, sinä Yö lkisyöjä,
mutta sun alttarillas en minä uhrata voi,
eikä sun kylmää kunniatas minun huuleni laula.
Kolmin kerroin ma sun, hengetön Yö, kiroan!
Nostatan, uhmaten kylmää valtikkaas, sua vastaan
suurimman titaneist', ihmisen, ah, sydämen,
ainoan lämpimän, hehkuvan, kärsivän keskellä kylmän,
keskellä kuollehien! Sammuta rintani lies,
mut oman hehkuni kautta sun kylmyydessäsi kerta,
enkä sun lainastas, hetkisen oon elänyt!

Pitkä ja tumma ja kylmä on ilta ja kylmät on tähdet,
kaikkeus kylmyyttään iltahan henkäelee.

6

ENTISELLE ITSELLENI

Muistan sun, entinen itseni, tunnen sun, ah, hyvin vielä,
kentillä lapsuutein poikasna käyvän sun nään,
kulkevan koulun tiellä tai miettien istuvan illoin
ikkunass' yksikses tähtiä seuraellen,
kuinka ne syksyn pitkinä puhteina verkkahan syttyi.
Aikana leikkienkin mietit jo murheita maan.
Kammot tyhjyyden sa jo tunsit ja kuoleman mahdin,
ihmistä tuntenut et. Ah, hyvin muistan ma sun:
laulusta linnut ja tuoksusta kukkaset kaikki sa tunsit,
maan madot tunsit sa myös, tiet jumin kaarnassa puun.
Niin liki suuren luonnon äidinkättä sa kuljit,
että sa seurata voit, kuinka se hoivas ja loi,
niin liki Häntä, jok' on elon kaiken kehto ja hauta.
Luonnon hengityksen tunsit sa kasvoillas.
Poiss' olet, entinen itseni, poiss' olet, toiset on tieni,
mutta mun sielussain viel' osa itseäs on,
viel' usein varjoni lankee yhteen varjosi kanssa,
viel' usein vierellä oot, kussa ma kulkenenkin.
Entinen itseni, olkoon aina sun tiesi mun tieni!
Niin liki luontoa kuin ihminen kulkea voi,
niin liki maata ja kukkia, lintuja, tähtien sarjaa
kuin sinä kulkenut oot, kulkea tahdon ma myös.
Yhdessä käyös sa kanssani tyhjää ja kuoloa kohti,
hautahan asti sa mua saattaos matkalla maan.

Viisaamp' oot sa kuin kirjat ja ihmisten naurava seura,
ken salat kerran sa oot luomisen työn lukenut.
Ihmisten keskeltä, maailman keskeltä, keskeltä harhain
luonnon turvallisen, ah, käden löydämme taas.
Tyhjyyden kellot kun kerran tiellämme vastahan soittaa,
lempeä seurassas on syli kuoleman yön.

7

SATAKIELELLE

Oi, kesän yhden sa mullekin laulanut oot, satakieli.
Laulujas kuunnellen öitä ma valvonut oon,
kehrännyt onnen kultaista rihmaa aamuhun asti.
Tunteja laskenut en, päiviä laskenut en.
Ah, omain unteni vankina, onnen vankina kulkein,
kutsunut veljikkein oon jumalat Olympon,
antanut pilville kättä ja suudellut kukkia nurmen!
Päässä jok'ainoan tien temppelin nähnyt ma oon.
Ollut ei arkea mulle ja ollut ei päivää ja yötä,
vain oli laulusi sun.
O, kesä kaukahinen!
Oi satakieli, sun laulusi muistossa vieläkin väikky:
tummaa silmää kaks, vaalea, kutrinen pää.
Oi kesän yhden sa mullekin laulanut oot, satakieli.

8

KAUNEUELLE

Kerran lienen sun lasna ma nähnyt tai uness' ehkä.
Ei, en milloinkaan, en sua nähnyt ma lie,
en sua maisin silmin ma nähnyt, en unessain ees,
äänetön, ylhäinen vieras tähdellä Maan.
Oot elämän sovitus sinä ollut ainoa mulle,
vain sinuhun, sinuhun, Kauneus, uskonut oon.
Valtijatar, sinä kylmä ja ylpeä, viilehin otsin,
sormin hienoisin, katsehin yön-vakavin —
viittasi hulmeen ma nähnyt oon, mut en sua koskaan,
mais in silmin en, Kauneus, valtijatar.

9

RUNOLLE

Siunattu tuskan hetki, mi sun elonkipinäs sytti,
siunatut kaipuun yöt, joiden sa ruokkima oot!
Riemussa synnytin sun ja sun kanssasi riemussa syntyy
sieluni uudelleen, keskellä kirkkautes.
Tuntenut rinnassain olen hetkesi voiman ja onnen,
tuskien unhoitus, sieluni lääke sa oot,
harppuja hiljaisuuteen tuot ja mun yöhöni loiston,
kauaksi ihmiset jää, maan tomut haihtuvat pois.
Kuin valon virrassa uin ma ja kanssasi henkeni nousee,
alleni maailma jää, valhe ja maailma jää.

Yö mua suuteli suulle ja tähdet mun sieluuni katsoi —
silloin ma synnytin sun, tähdille synnytin sun.

— Nuku taistosta kuumeisesta, ole hiljaa, sydämeini! Minä maailman viisaudesta majan hiljaisen sulle tein.

— En lepoon jouda ma vielä,
en majaan jäädä ma saa.
Mua taistot maailman tiellä
ja vaarat viekoittaa.

— Ole hiljaa vielä sa hetki,
ole rauhassa, rauhaton!
Suruntäysi on elämän retki,
tie ohdakkeinen on.

— Mitä surusta, ohdakkeista,
mitä tuhosta taistelun.
Mun on kutsumus vaarassa seista,
mun on kutsumus kärsiä, mun.

— Mitä pyydät, se sinulle suodaan,
jos lähdet sa maailmaan.
Siellä veresi kuiviin juodaan,
sinut hampain silvotaan.

— Niin hampain ma silpoa annan,
veren vuotaa kuivihin.
Minä kohtaloni kannan,
minä lähden kuitenkin.

— Mitä etsit sa maailman teillä?
Sinä löydät vieraita vaan.
On jäätä rinnassa heillä,
tyly pilkka huulillaan.

— Vaikk' oon vieras ma keskellä heidän,
en jäädä voi majaan sun:
halu silpoa, surmata heidän —
halu elää ja kärsiä mun!

KUUTAMOLLA

Oi, armas, mikä ilta kuutamoni!
Oi, armas, autuus meitä läsnä on.

Kuin lumottuina lehdet niinipuun
ne värähtelee hopeassa kuun.

Kuin lumottuna sydän vaikenee
ja hiljaisuutta pyhää kuuntelee.

Oi, armas, mikä ilta kuutamoni!
On taivas niinkuin meri rannaton.

On niinkuin ikuisuuden kellot sois.
Kuun venheessä me soutuamme pois.

»JÄÄ HYVÄSTI» JA »NÄKEMIIN»

»Jää hyvästi» me sanomme ja »näkemiin» ja askelemme heistä erkanevat, jotk' ovat meille

rakkaat, loittonevat ja vievät ihmismeluun, hetken suhteisiin.

Mut kuinka kauas kulkenemme, kuitenkin
sen kalliin muiston aina säilyttämme,
ett' osa meitä, osa itseämme
on meitä vuottain maailmalla, jossakin.

»Jää hyvästi» ja »näkemiin» — niin sanoen kuin hädässä me usein erkanemme: voi joka
hetki olla viimeisemme ja joka jäähyväinen olla ikuinen!

KESÄYÖSSÄ

Minä kuljen tuttua polkuain, suopursujen tuoksu niin huumaa, — sydän, hiljaa hetkinen
rinnassain! Yö henkii kaihoa kuumaa.

Hämy vihreä verhoo hongikon,
suosilmät niin vietellen läikky —
en tule, en tule, mun kiire on:
mulle toiset silmät väikky!

Vie polkuni järven pohjukkaan
liki nukkuvan kylän laidan,
siellä harmaa veräjä raollaan
on keskellä harmaan aidan.

Sen veräjän takana odottaa ilo, onni ja unhon huuma, sua odottaa, sua odottaa, sinä sydän
rauhaton, kuuma!

LEHDOKKI

En joukoin kulkevalle näy, mun piiloon lehto sulkee. Ken ilomiellä yksin käy, myös ohitseni
kulkee.

Vain joskus aikaan kesäkuun,
kun maat ja metsät nukkuu
ja suviyöhön lumottuun
kun käen kaihot hukkuu,

voi olla että poikasen tie metsän peittoon johtaa, hän miettivä on, murheinen, — hän
katseheni kohtaa!

Mun löytää nuori rakkaus, kun muiden silmät nukkuu, kun suvi on ja juhannus ja käen
kaihot kukkuu.

KAIVATULLE

Oi kaivattuni, saavuttamaton, kun tuhat vuotta kerran mennyt on, vaikk' ehkä kaukanakin
toisistaan, on vuotehemme alla saman maan. Ja tuhat kertaa tuhat vuotta kun on mennyt yli
tomun sun ja mun, niin ehkä kaaoksessa kaikkeuden niist' yhtyy toisehensa hiukkanen. Sen
hetken eessä, saavuttamaton, vuostuhannet vain harhan unta on. Niin mitä kosmos yhteen
vienyt ei, sen, kaivattuni, ehkä kaaos vei.

UNOHDETTU SOIHTU

Se loimus vielä yksin yössä, kun jo kaikki toiset oli sammutettu, ja juhla leikittynä loppuhun.
Se oli yksin yöhön unohdettu.

Sen ikkunastani ma nähdä voin,
sen liekki näkyi vielä vuoteeseni.
Kun heräsin ma koittehessa koin,
sen sammuvana kohtas katseheni.

Niin oli koko yön se loimunnut
ja hiihtyi aamun nousten hiljallensa,
niin oli taistelunsa taistellut
yön helmassa' yksinänsä, hehkuinensa.

— Sa yksinäinen loimu kesken yön, sa yksinäinen liekki unohdettu, ah, sadut suurimman on
sankartyön yön yksinäisyytteen kirjoitettu!

ELOKUU 1914

Niin nostanut oot sirppis punaisen sa taivahalle yli kansojen, niin oletkin sa tullut, Elokuu!
Sun eessäs kesän valhe paljastuu. Vuossatain elokuussa, korjuumies, vuossatain viljaan
kulkeva on ties.

Ken uskoi, että siemen keväinen jo syksyll' antais sadon rautaisen, ja että viini, äsken
kukkinut, ois rypäleessään verta kantanut ja että kyntömiesten huutoihin syys huutais
vastaan torvin vaskisin!

Sa tuntematon Elokuu — kenties
niin ootkin kylvömiesten kylvömies?
Vuossatain syksyhyn ja talvehen
sa kätket veren kalliin siemenen.
Kun kerran suvi maata tervehtii,
sun laihos ehkä silloin lainehtii!

Niin oletkin sa tullut, Elokuu. Nyt kaikki turha turhaks paljastuu. Niin ankarat on askelees,
on ties, vuossatain korjuumies ja kylvömies. Niin taivahalle yli kansojen sa nostanut oot
sirppis punaisen.

HUOMISEHTOO

Tuli sammui Marnella hiljallensa, oli uupunut Ranskan ja Saksan mies. Moni rekryytti sai
tulikastehensa. Mitä sota oli — nyt he sen ties. Mitä silmin ja korvin he kokea saikaan, se oli
toista kuin entisaikaan: ei miehiä, keihäitä, kannuksia, vain koneita surmaa suitsuvia,
tulisadetta, sauhua länteen, itään, mut vihollisesta tuskin mitään.

Nuor Jacques tuli mailta Touraine'n. tuli viinipellolta rintamaan. Oli pyrkinyt alle lippujen
heti sodan sanoman kuultuaan, pääs vaivalla vapaaehtoiseksi, kun tuhannet syyt ja keinot
keksi — iän puolesta viel' ei sotamies, vaikk' intoa kymmenellekin riitti. Mit' oli elää, nyt hän
ties — ja siitä hän kaikkia pyhiä kiitti.

Niin yö yli Marnen laskeutui ja laaksossa sakeat usvat ui. Mutta korkealla yli maan piti
tähdet hiljaista vahtiaan. Ja verkkaan tykkien sauhu haihtui ja juoksuhaudoissa vuorot
vaihtui. Tänä yönä Jacques oli vahdista vapaa, hän syrjään hiipi, ja vanhaa tapaa hän
noudattaen paperin ja kynän etsi käsihin.

Ja kirjaimin suurin ja horjuvaisin
hän piirteli:

»Äitini armahaisin!

Sano vaarille terveiset nää vain:
tänapäivänä vihdoin ma tapella sain.
Sano siskolle, että kynttelin
vie eteen hän Neitsyen alttarin.
Sano Madeleinelle naapurissa,
ett' on mulla hän aina aatoksissa.
Sinä itse, rakkahin äiti kulta,
ole huoleti — taas saat kirjeen multa,
kun huominen päivä käy ehtoolleen.
Te kaikki kotona — huomiseen!»

Tuli huomisehtoo, ja taivaallaan taas pitivät tähdet vahtiaan. Kuka nukkui nurmella kalpeana, niin hiljaisana, niin valkeana? Se oli poika Touraine'n.

Kuka tuntee ehtoon huomisen!

VANHA MARKKU

Synkkä vieras oli maassa käynyt, tuttu vanhastaan ja aina uusi, tuskaa, kuolemaa ja tulta kylvään: sota oli käynyt yli Suomen. Enemmän kuin tehtiin vuosisataan poies pyyhki yksi vainon vuosi.

Musta karsi oli kyläin herra, piilopirteissänsä eloon jääneet. Maa ei saanut siementä, vain verta monen kalliin kylvöajan mittaan.

Vielä tohtiako elää, elää ehkä uutta vainon vuotta varten?

Kevät sentään vielä tohti tulla kysymättä asehilta lupaa. Nosti hennon taimen keskeen karren, silmut koivuhun ja urvut leppään, nurmetutti hautakummut, jotka kansan parhaan elinvoiman kätki.

Kevään kanssa tuli vanha Markku pakopirtistänsä, missä yksin perhekunnastansa eloon jäänyt oli talven tautituhon jälkeen, niinkuin metsäpalon jälkeen joskus harmaa honka seisomahan jääpi, missä kulo kaataa nuoren metsän.

Kylää etsi — rauniot vain löysi, löysi paikan, missä muinoin seisoi Ison-Markun talo, kylän vankin, löysi navetan ja aitan sijan, pihan löysi, missä muinoin leikki suvun kymmenkunta nuorta vesaa.

Nokkosia kasvoi saunan kiuas, kumollansa oli kaivon kehä. Entisellään yksin humalisto, upeana, niinkuin uhallakin.

Seisoi raunioiden kesken Markku, jalallansa siirsi hiiltä, missä kerran kodin liesi lämpis. Kaikki oli hajoitettu tuuleen, tuhkaan. Eipä liioin surrut vanha Markku, suri sitä yksin, ettei hänkin maannut mullan alla muiden kanssa.

Tuolla pisti esiin sahran kynnet. Vielä peltohonko kiinni käydä, kyntää, kylvää — ketä varten? Vanhus oli valmis kuolemalle, niinkuin sirpille on tuleentunut tähkä.

Siellä täällä raunioilla liikkui joku rauhatonna haeskellen niinkuin varjo vainajien mailta. Väsyneitä vanhuksia taikka vaimoja ne oli.

Markku istui kaivon kannelle ja katsoi peltoon, joka tallattuna lepäs. Päivä loisti leppoisasti raunioihin. Kiurun laulu kuului korkealta niinkuin kaukahisen toivon ääni. Vielä menneist' elämäänkö oisi? mietti Markku.

Samassapa juoksi häntä vastaan pieni liinatukka, poika, huoletonna risoissansa,

kädessänsä rukiin siemeniä, joita pureskeli. Lapsi
niitä ojenteli myöskin vaarin nähä.

Luoja ihme — puhtahinta viljaa!
Nosti Markku polvellensa pojan.
Tunsi vielä lämmön veressänsä.
Viel' ei ollut kaikki toivo mennyt.

Oli siemen, oli lapsi vielä.

Nousi paikaltansa vanha Markku, kävi kiinni sahraan kaksin käsin, väänsi raudan
raunioiden alta, seisoi ase kädessänsä hetken kodin pihamaalla, katsoi peltoon, joka vanhaa
vaalijaansa vuotti.

Tunsi kotiin tullehensa Markku, tunsi, että vielä elää tahtoi. Oli siemen, oli lapsi vielä.

Korkealla, kaartain kylän yllä, lauloi kiuru kevään kyntövirttä.

RUNO VAPAALLE PUOLALLE

Verkkaan vapauden oras itää: vuosisatain roudan sulaa pitää hurmeen lämmöstä ja
kyynelten. Vuosisadat kesti talven yötä, vuosisadat salattua työtä suuren kevään, kansain
keväimen.

Niinkö tulitkin sa ihanaisin!
Mielin janoovin ja isoovaisin,
vapaus, me käymme vastahas.
Nimees elämämme pyhitimme,
nimees vainajamme hautasimme,
odotellen sinun tuloas.

Kuolema sun kulkee edelläsi,
kansain vereen tahrattuna käsi.
Minne tulet, raunioita näät,
tulet tallattujen kenttäin takaa.
Siunaa maata, missä miehet makaa,
siunaa leskien ja lasten päät!

Niinkuin silmä vailla valoansa, niinkuin vuosi vailla suveansa, elämä sua vaill' on, vapaus.
Niinkuin länsituulet hivelevät, niinkuin Arkadian armas kevät, niin on henkäykses kosketus.

Vapaa Puola, kanssas Suomen kansa kahleen merkit vielä ranteissansa vannoo valan, joll'
ei rikkojaa: kautta kärsimyksen-muistojemme, kautta kallihimpain hautojemme, vapaa olkoon
isiemme maa!

Kuolo sille, joka nostaa tohti, vapaus, sun pyhyttäsi kohti käden sorron töihin valmihin,
sille, joka kuonaan itsekkyyden, vaihtoi vapaan, puhtaan ihmisyyden, vihki voiman aseeks
tyrannin!

Tilaa kotkallesi valkealle, vapaa Puola, nouse korkealle, olkoot vuosisatas onnekkaut!
Kautta kärsimyksen-lunnaittemme, kautta vainajaimme, lapsiemme: vapaat olkoot isiemme
maat!

(1918.)

TERVEHDYS AKATEEMISEEN JUHLAAN 19/1 1918

Ei tullut ruusuin hehkuvin, ei lauluin, tuulin lauhkehin oo meille vapautemme, ei

myrtinlehvin, kukkaisvöin, vaan pakkastyynin talviöin ja halki hankiemme.

Ei suvi ollut, juhannus, kun synnyit, Suomen vapaus, sa lapsi rakkautemme, vaan tähdet kylmät, ankarat sun kehtohosi katsoivat, sa lapsi sydäntemme.

Mut kun sa silmäs auki loit, niin vartion sa nähdä voit sun luonas valvomassa. Ja kuinka tiemme kulkekoot, sa veri meidän verta oot, sa ainut maailmassa.

Ja alla talven tähtien, sun syntymäsi soihtujen, nyt vyötämme me vyömme: sun nimees missä taistellaan, myös meidän miekat mainitaan ja meidän miehet, työmme.

Ja missä Suomen säilät lyö, pois, pakoon lyödään sorron yö! Sun nimes huulillansa ken ensin ehtii kuolohon, hän muita onnekkaampi on ja häntä kiittää kansa.

Et tullut ruusuin hehkuvin, et tuoksuin, tuulin lauhkehin oo meille, vapautemme, vaan talven tähdet ankarat sun kehtohosi katsoivat, sa lapsi rakkautemme.

Sa Suomen nuori vapaus, sa nuorten usko, odotus, et hyljännyt sa meitä. Yön tähdet kylmät, korkeat on aseitamme siunaavat ja vapautemme teitä!

O HERRA, SIUNAA SUOMEN KANSA

(Virren 339 mukaan)

O Herra, siunaa Suomen kansa, suo sille armos runsaus, suo sille lohtu haavoissansa ja tuskassansa unohdus. Pois pyyhi vedet silmiemme, pois veritahrat tannertemme.

Sun voittos päivän huomenessa suo että suureks Suomi sais, suo että kahleen kirvotessa myös orjan mieli kirjoais, suo meille voima voimastasi ja valkeus sun valostasi.

Sa siunannut oot aseitamme, kun pakoon lyötiin vainon yö, myös siunaa rauhanaskartamme, tee kaunihiksi kansan työ. Miss' äsken hurme maata kasti, suo oraan itää runsahasti.

O Herra, siunaa Suomen kansa, suo sille voimas runsaus, se kaikiss' että vaiheissansa ois oma kansas, valittus. O Herra, kalliimpana saamme sun kädestäsi synnyinmaamme.

Huhtikuussa 1918.

LEIJONALIPPU

Sua, Suomen Leijona, tervehdän: miten säilässäs aurinko palaa! Ylös vapauden päivähän sinun voimas vangitut halaa. Olet karaistu kentillä taistojen, olet elänyt vainojen aikaa, läpi veristen vuosisatojen sinun säiläs säihkyä ja kaikka.

On Reinin rannoilta Tonavaan nimes kerran pelkoa tuonut, ja tanner Puolan ja Bööminmaan on hurmehestasi juonut, ja syvälle Balkanin metsihin sinun kunnias jäljet johtaa ja päivät Narvan ja Lützenin ne kruunusi kivinä hohtaa.

Sua, Suomen Leijona, tervehdin! Taas voimasi valveutuvat, ja sadoin ja sadointuhansin rivit takanas taajentuvat. On vapaudenpäivästä sana hiihdetty salosta saloon: koko kansa sun seuraa jälkiäs, joka sydän on syttynyt paloon.

On sinuun kansa katsonut surun, tuskan päivänänsä: veri usein on taljasi tahrannut, ei häpeä ikänänsä. Nyt takanas kulkevan miljoonain nään loistos ja kunnias tiellä, sydän yks, veri yks on heillä vain, vala yksi veressä heillä.

Sinä Suomen Leijona, mahtias ei enää maahan syöstä. Sinä katso: kunniavahtinas ovat

urhot kumpujen yöstä. Sun lähelläsi ma Lallin nään, jok' ei kärsinyt vierasta miestä, ja Pentti Poutun harmaan pään, joka uhmas herrojen iestä.

Ja Ilkka hymyten kaulastaan pois hirttonuoran heittää. Stålhandske rintansa haarniskaan hän haavainsa kunnian peittää, ja nuoren Schwerinin kulkevan nään vierellä vanhan Drufvan ja väärää jalkaa astuvan, kuten aina, ma nään Sven Dufvan.

Sinä Suomen Leijona, valtainen on saattoväkesi luku: sua seuraa raatajat korprien ja Paavo ja Paavon suku, joka vakoonsa hukkaan kylvänyt jyvän köyhän on monen kerran ja aapisen puuhun veistänyt ja vuottanut ihmettä Herran.

Sua, Suomen Leijona, tervehdän: miten säilässä aurinko palaa! Ylös vapauden päivähän sinun voimas vangitut halaa. Oi, Suomen Leijona, nähnyt oon sinun kunnianpäiväsi koiton. Sinä johdat ihanaan taisteluun, sinä annat vaaran ja voiton!

RUNO SUOMEN VAPAUDELLE

Vaikene, arkinen askar ja vaikene, toivo ja kaipuu,
hetkeks hiljetä suo, Aika, sa hyrskyvän vuos,
ett' olis silmämme tyyni ja ett' olis tahtomme suuri
hetkellä täyttymyksen, hetkellä vuossatojen,
ett' olis rintamme kirkas ja mielemme onnelle altis,
aika kun täytetty on, suurin kun hetkemme löi.
Oi Vapaus, sinä kaivattu, korkehin tähtien alla,
niin sinä saapunut oot, luonamme, armahin, oot,
untemme morsian, vuossatain kaivattu, silmäimme soihtu.
Katso, sun hurmastas lyö joka rinnassa syön,
katso, sun askeltes tietä nyt riemun kynelet kastaa.
Miss' oli orjuus ja yö, valkeus on, vapaus.
Emme sun päätäsi, Korkea, maisin kukkasin kruunaa,
laakerit, ruusustot, meillä ne kasvanut ei:
nostamme kulmilles, Korkea, kansamme kärsimys-kruunun.
Kyynelin, hurmehin sen vuossadat on silanneet,
on mykät vuossadat, on sukupolvet vain sua varten.
Toivomme ollut sa oot, uskomme ollut sa oot.
Oi vapaus, sinä kaivattu, korkehin tähtien alla,
luoksemme tullutko oot, täälläkö luonamme oot?
Vuotettu keskellä pitkien vuossatain, keskellä öiden,
täällä sa luonamme oot, ainoinen, viivy sa myös!
Sormin viilennät sinä, Korkea, otsamme polton,
orjuuden häpeän pois olet pyyhkinyt, pois.
Meitä sa siunaa, Korkea, jotka sun kasvosi näämme,
aika kun täyttynyt on, vuossatojen odotus,
siunaa vainajat, jotka sun uskossas kuolohon nukkui,
vainajat mullassa maan, jotka ei kasvojas nää,
siunaa nouseva polvi ja myös suku syntymätönten,
jotta sun voimastas voimamme kasvava ois,
siunaa kättemme työ, jota äsken kahlehet kytki,
aivoituksemme suo nousta sun korkeutees,
miss' ovat viisaus, voima ja lempeys, oikeus yhtä.
Katso, sun alttarillas uhrimme aina on uus,
katso, sun eessäsi seisten me vannomme kansana tässä:
vain yli rintamme käy luoksesi sortajan tie,
vasta kun viimeinen käsivarsi on kahvassa miekan
uupunut taistellen, vasta kun viimeinen
on pisar hurmetta vuotanut, Korkea, kasvojes eessä.
Sillä sa kallehin oot, orjuuden kaivattu oot,
sillä sun kruunus on ostettu vuossatain kärsimys-lunnain,
ostettu on unelmin, hurmehin, huokauksin.

Kaunis on elo, kuolema, Korkea, kasvojes eessä,

helppoa nukkua on mullassa maan vapahan.

Oi Vapaus, sinä kaivattu, korkehin tähtien alla!

ETRUSKILAINEN VAASI

Mies teki minut kerran armaalleen
ja piirsi kolme sanaa kylkeheni.
Pois menivät, ja uneen ikuiseen
myös koko heidän kansansakin meni.

Ken arvoitukseni nyt lukeekaan?
Uus, outo kieli ympärilläin helää.
Käy sydämet ja suvut kuolemaan
ja yksin mykkä kauneus saa elää.

PROMETHEUS

Raudoissas ovat ranteeni, Zeus, mut ei henkeni koskaan.

En ole heimoas sun, en sinun orjiaskaan.

Kahleides mitan kulkenut maailmaas joka suuntaan
oon minä, nähnyt ma oon kaikki sun luomasi, Zeus:
nähnyt en suuruuttas, vain mahtisi oon minä nähnyt!

Pieni on maailmas, pienet on luotusi sun.

Ei ikinään sinun eessäsi maahan mun polveni taivu,
itseäs tunnustamaan et ikinään mua saa.

Kahleistain olen sulle ma velkaa, muusta en mistään,
en tulest' itsessäin, henkeni voimasta en.

Kauniimman, paremman minä oisin maailman luonut

kuin sinun maailmas, kylmä ja korskea Zeus,

en ois voimastain minä orjien heimoa luonut,

kuin sinä luoduille en kahleita ois takonut,

en ois tuskalla ruokkinut onnenkaihoa niiden,

jotka ma tahdollain tyhjältä toin elämään,

en ois kuin sinä kitsastain jakanut minä heille

köyhiä riemuja maan. Uhria vaatinut en

luoduiltain omilt' oisi ma itsellein, kuten oot sa.

Kylmä ja korskea Zeus, luotujes kerjuri oot!

Kuoleman kammon maailmas ovenvartijaks teit sa,

jott' eivät pakohon pääsisi oikkujas sun

luomasi, sillä he orjuudessakin tuntevat, että

tyhjyysskin enempi on kuin sinun maailmas.

Suuremman, ihanamman oisin ma maailman luonut

kuin sinun maailmas, kuin sinun luomasi on.

Huokaus ei olis kuulunut valtani äärestä toiseen,

ei surunkyyneltäkään hiekkahan vuotanut ois.

Onnessa, kirkkaudessa ja voimassa auringon alla

luotuni käynehet ois kenttiä kukkivan maan.

Ei sameaa olis silmää, ei kumaraa olis päätä

ollut joukossaan, kirkkaita katseita vain,

pystyjä päitä ja otsia, joiss' olis voima ja lempeys

rinnakkain asuneet onnessa luomisen työn,

vain jumal-tahtoja, vain tulitahtoja kirkkahin mielin —

kyyryjä orjia ei, ei sinun heimoas, Zeus.

Kerran Moirat, Zeus, sinun korskean valtasi päättää,

kuiluhun tyhjyyden syöksevät luotusi sun,
särkevät luomasi sun, lelun hauraan henkesi pienen.
Maailmastasi, Zeus, ei edes rauniot jää.
Tyhjiys jää sekä yö, joka kerran jälkehes ilkkuu.
Silloin mun aikani on, silloin ma maailman luon.

ENDYMION

Sua koskaan saavuta ei ajan vuo, sen hyrskyt hiljaisiksi hiljenevät, sen aallot edestäsi etenevät ja sulle, nukkuja, ne unes suo.

Ne sulle uudet unhon yrtit tuo ja uudet unen hurmat hivelevät. Ja uudet kukat joka uusi kevät sun vuotehesi vilpoisaksi luo.

Vain Panin huilu jostain kalliolta, vain hunajainen tuoksu Hymettolta ne sekaantuvat sinun unehes,

kun ikinuoruuttasi ikävöiden käy Luna luokses kesken kuumain öiden ja suudelmansa sataa huulilles.

EKHO

Koko yön minä yksin tanssinut oon ja kutsunut armasta karkeloon, satakielen tahtiin ja Panin huilun olen tanssinut ylitse rotkon ja kuilun, yli kanervakenttien kukkivain — Narkissos, mun armaani, viipyy vain.

Narkissos, Narkissos — hu-huu, hu-huu! Yhä lähteen yli hän kurkoittuu, ei korvansa kuule, ei silmänsä nää, yhä omaa hän kuvaansa tähyää. Hänet polvillansa ja seppelpäin yöt umpeen ma lähteen reunalla näin. Hän unissa elää, onneton, mut hän kaunein pojista Hellaan on. Hänen kutrinsa sormin ma kiertäisin, hänen silmänsä peittäisin suudelmin, hänen surunsa kauas ma karkoittaisin, hänen huulensa hymyileviks saisin, hänet veisin ma riemussa karkeloiden yli rotkojen, kenttien, kukkuloiden, yli Helikon luolaani salaiseen, minun viereeni yrttivuoteeseen!

Koko kesän ma yksin tanssinut oon
ja kutsunut armasta karkeloon.
Ei koskaan, ei koskaan hän luokseni saa,
iät omaan hän kuvaansa tuijottaa.
Narkissos, ma huudan, hu-huu, hu-huu!
Kesä mennyt on, kohta on syksyn kuu.
Vain tuuli mun kaipuuni äänen vei,
Narkissos mun huutoain kuule ei.

Kesän kukkaset kuihtuu ja riutuu ja mun toivoni hiutuu ja hiutuu, mut mun lempeni ääni ei vaieta voi. Se mun kuoltuanikin soi ja soi.

Koko yön minä yksin tanssinut oon ja kutsunut armasta karkeloon...

PAN JA VUOHIPAIMENET

— Paimenet, paimenet, Pan on hiljan kulkenut tästä!
Tuossa hän kalliohon iskenyt on kavion,

tuosta on pensaikon läpi syöksynyt oksia taittain.

Varmaankin hän taas Ekhoa on ajanut.

Vuorien nymfi hän taipunut ei pukinjalkaisen lempeen,

Narkissostaan tuo vain yhä kaihoelee,

hullua paimenpoikaa, jok' ei lemmestä tiedä.

Niinpä nyt huo'ata saa yhdessä Ekho ja Pan.

Pan, isä Pan, hän varmaan rakkauden hyvin tuntee:

parrassa pörröisessä on käsi hienoinen

ah, usein hellien, leikkien viipynyt — nymfien parvi

toistapa tuntenut ei lemmessä vertaistaan.

Mutta hän vanha jo on isä Pan, jo on kankea jalka,

kaunoisintaan ei juoksusta kiinni hän saa,

niinkuin hän voimansa päivinä sai, kun hän kaurihin kanssa

kilpaa juoksi ja kun vielä hän viskata voi

ryskyen laaksoon kalliopaasia paisuvin hartein.

Vuohemme tuskin ees hänt' enää säikkyelee,

päänsä kun karvaisen hän kallion kätköstä pistää.

Aikansa mennyt jo on, raihnas ja vanha on Pan!

Vait! Mikä soitto? Mi kaihon ääni! Te paimenet, hiljaa:

Panin huilu se on! Noin satakielet edes

ei vois laululla rintamme hehkua tulkita koskaan!

Suuri hän vielä on Pan, vielä hän herramme on!

Paimenet, paimenet, kuulkaa, kuulkaa vuoret ja laaksot:

Nuori hän vielä on Pan! Laulussa nuori hän on!

Poissa on lemmen onnekas aika ja poissa sen riemut.

Kaihot nuoruuden huiluunsa jäänehet on!

HIPPOKRENE-LÄHTEELLÄ

Kulkija, ken ohi lähteen käyt, älä juo sa sen vettä!

Sammuttaa se ei voi, kuoleva, sun janoas.

Vettä sen kerran juonut ken on, hän on kulkeva aina

outona itselleen, outona muille hän myös.

Riemun hän tunteva on, mut ei ihmisten riemua koskaan,

tuskan hän tunteva on, mutta ei niinkuni muut.

Leikissä nähdä sa voit hänen seisovan kyynele-silmin,

keskellä murheita maan nähdä sa voit hymysuin.

Yöksi hän päivänpaistehen vaihtaa ja päiväksi yönsä,

onnensa murheeseen, murheensa onneksi taas.

Tyttöä suudella voi hän kun Hesperos lempeä loistaa.

Pilvi kun käy yli sen, sielunsa poissa jo on

taivahan teillä ja tuulien teillä — ei tyttöjen lempi

häntä voi kiinnittää, ei valat suudelmien.

Kutsua ei omaksensa hän voi kuin viitan ja sauvan,

ei kotiliettä häll' oo, vierellä armasta ei.

Yksin hän kulkee ja kulkee ja yksin kuolohon nukkuu.

Juonut, onneton, mies, Muusain hän kaivosta on!

PAIMENEN HAUTA

Paimen, ken ohi kumpuni käyt — minäkin kävin kerta,

niinkuin nyt sinä käyt, kentillä Arkadian,

mullekin tyttöni mun teki vuoteen laakerilehtoon

illoin ja unhottamaan karjani viekoitti mun.

Mut sun armaas ei ole Cynthia kukkiva-rinta,

ei tulenhehkuva hän, tuoksuvahuulinen ei,
eikä sun rakkautes ole muuta kuin varjojen varjo
rinnalla rakkautein. Siks osas oikeamp' ois
maata mun puolestain Manan vankina multien alla,
mun olis armastas lempimähän opettaa.

POLYKRATES JA HÄNEN YSTÄVÄNSÄ

Polykrates, herra Samoksen, oli onnekas ylitse kaikkien. Mihin saapui hän viiskymmen-souduillaan, siellä vapisi vallat polvillaan. Ja onnen-mainehellaan hän täytti Ionian, Hellaan.

Oli aitoissa runsaat aarteheet.
Maat, kaupungit, saaret kaukaiset
veron kantoi hälle kallihin
ja orjia laski hän tuhansin.
Mutta kestituttavistansa
ol' Amasis rakkahimpansa.

Amasis, Egyptin kuningas, oli viisas kuin ystäväns' onnekas, ja kun lähetit Samoksen tullessaan toi onnenviestejä aina vaan, niin syvällä sydämessänsä suri vuoksi hän ystävänsä.

Ja hän kirjoitti Polykrateelle näin:
»On suoruus hyve ystäväin.
Sinun onnes on minulle suloinen,
mut en tahdo olla ystävä sen,
ken ei tunne murhetta, yötä,
kenen aina on onni myötä.

»Ovat kateiset katseet jumalain.
Paras ilo ja murhe vuorottain.
Ei kuolevainen ihminen
ole luotu yksin onnehen.
Kun ilo ja murhe vaihtuu,
elonpäivämme turvassa haihtuu.

»Siis kuule sa neuvoa ystävänsä: mitä rakastat kaikista enimmänsä, se kiireimmin heitä sa luotasi pois kuin jos henkesi uhristas riippuva ois. Ja jos muutu ei kohtalos siitä, ei vielä sun uhrisi riitä.»

Hyväks huomias neuvon ystävänsä
Polykrates ja viiskymmen-soutuun hän
heti astui ja heitti merehen,
mitä ensin hän rakasti, sormuksen.
Ja sen hän tehtyänsä
surun tunsu sydämessänsä.

Mutta kohta rantahan tullessaan
näki sormuksen hiekalla vastassaan.
Mitä rakasti kaikista enimmänsä,
oli heittänyt meri sen takaisin.
Niin ei päässyt hän kohtalostansa,
ei pakoon onneansa.

Amasis, kuningas Egyptin maan, hän tiedon tästä saadessaan, heti purki liiton läheisen: ei tahtonut olla ystävä sen, ken ei tuntenut murhetta, yötä, kenen ain' oli onni myötä.

MASINISSAN HÄÄYÖ

Tän' yönä, Masinissa, miks on niin kasvos kalvenneet? Sun eessä, Masinissa, on valtakunnat vavisseet — miks viittas purppurissa on niinkuin kyyneleitä ois? Karthagon lyöjä heltyäkö vois?

Tän' yönä, Masinissa, ken Numidian leijonan niin kesyksi on saanut? Kun riemu joukon voittoisan viel' ympärill' ei laannut, miks valvoo, katsoo yöhön pois? Karthagon lyöjä lyötynäkö ois?

Tän' yönä, Masinissa, sun täyttyy onnes runsaus, sun kuohuu maljas yli: jo vuottes kaihon, kaivattus sua vastaan aukee syli, kun Sophonisbe, armahas, Karthagon lyöjä, astuu telttahas!

Tän' yönä, Masinissa,
Karthagon päärlly hohtavin
sun silmäis eessä hohtaa,
Karthagon valmu hehkuv
sun kaipaukses kohtaa,
sa Hasdrubalin tyttären,
Karthagon lyöjä, viet häävuoteeseen.

Tän' yönä, Masinissa, sa suudelmaisi hekkuman saat huulillensa painaa. Hän tämän yön on morsian, hän huomenna on vainaa. Kun aamun rusko punertaa, sun Rooma rakkahastas eroittaa.

Tän' yönä, Masinissa, vain vaikenevat Rooman lait, jo huomenna ne herää. Vain yhdeks yöksi onnes sait — nyt kaikki kaipuus kerää! On Numidian kuningas vain hetken häviävän valtias.

Tän' yönä, Masinissa, sa kukkuraiseen maljahan, jonk' annat armaallesi, kaikk' kätket yrtit kuoleman ja yrtit rakkautesi: ken Masinissaa lempinyt, ei enää toista miestä syleillyt!

Hän saapuu Sophonisbe,
hän luokses käy, hän luokses saa,
hän vierellesi vaipuu.
Maan vallat, voimat raukeaa,
maat, taivaat haihtuu, haipuu.
Tän' yönä yksin Rooman lait,
Karthagon lyöjä, ovat eessäs vait.

Yö kuuluu, Masinissa. Jo aamun viiru selkenee. Mik' olkaas vastaan painaa? Sun armahasi kylmenee, on Sophonisbe vainaa. Sa astut aamuvartioon ja hymyilet: nyt Rooma puhukoon!

OVIDIUS TOMISSA

Niin olet kaukana nuoruus ja kaukana onneni päivät.
Niinkuin nuoruutein, kaukana, Rooma, sa oot.
Vaihtuvat talvi ja syys, suvi, saapuvat, lähtevät laivat,
kahlehdittu ma oon rantahan barbarien.
Tuska ja kaipuu vain minun hiljaisuuttani mittaa,
ystävä ainoakaan löydä mun ei ovellein.
Kylmät ja autiot Skyyttien rannat on, harmaja taivas,
jäisiä kuuroja vain pilvet ne heittelevät.
Ah, oleanderi tuoksui ja viikunat kukkivat siellä,
missä mun nuoruutein lauloi ja leikkiä löi,
muuria kierteli viini ja tertut päivässä paisui,
parvet perhosien nurmikon kirjavaks loi!
Kun olin nuori ma vielä ja kun olin Roomassa vielä,
viininlehdistä tein seppelen ympäri pään,
juhlien soihdut kun loisti ja kuorossa soittivat huilut:
onnekas, onnekas oot, muusain sa lemmikki oot!
Ystävät päiväni mun sulostuttivat, yöni Corinna
nardustuoksuinen, kuuma kuin yö etelän.
Poissa on nuoruus ja kaukana Rooma, mun onneni Rooma,

kuin uni kaunehin jäi vuorten ja vuosien taa.
Hauraamp' on lukinverkkoakin, oi Onnetar, lankas,
päivinä nuoruuden jonka sakehräelet.
Valhe ja vilppi ne vain sinun huntusi liepeillä leijaa.
Ken sua uskonut on, ken sua seuraelee,
niinkuin lapsi hän on, joka vaaralta kasvonsa peittää.
Turmalta suojele et, kostolta et jumalain.
Ei rakennettuna missään muuria taivasta kohti,
jonk' yli ei Erinyit, tyttäret yön kapuais,
ei niin vuolasta virtaakaan, jonk' ei yli uisi
airuet Hadeksen. Suojaton, ihminen, oot.
Niinkuin kaarna sa oot, oi ihminen, heittäjä tuulten.
Kourissa kohtalon oot, ah, lelu särkyvä vain.
Tuntehes jäähdytä jääksi ja tynnytä mielesi myrskyt,
laivasi polta ja jää hetkeäs vuottamahan.

Viisas, ihminen, vasta sa oot, kun sepeles kuihtuu,
vasta kun nuoruutes, onnesi muisto on vain,
vasta kun ystäväs pettävät sun ja sun armahas jättää,
vasta kun lauluton on päiväs ja lemmetön yös,
vasta kun Kuoleman kasvot näät Elon naamarin alta,
vasta kun tyhjyyden silmästä silmähän näät,
vasta kun Kerberos kolmin kuonoin vastahas haukkuu,
vasta kun horjuelet Tuonelan lautturin luo.

PLANEETTAIN LAULU

[Tervehdys maisterinvihkiäisiin v. 1914.]

Tähtien kuoro

Kiire on, kiire on, me kierrämme ympäri auringon. Yli tyhjyyden ja hämärän me kudomme kangasta elämän. Päiväst' on loimet kultaiset, yöstä on tummat kutehet, unen silkkiä rihmat on. Kiire on, kiire on!

Elämä, ah, on unta vaan, jumalten lahja lapsille maan. Kaukana ikuisuuden yössä unen silkkiperhot on työssä. Unen hienoiset hahtuvat — vuossadat niihin mahtuvat!

Lapset yön ja auringon, juoksevaa elämän rihma on! Sukkula lentää ja pirta lyö, kiittää päivä ja ehtii yö. Joka hetki on aina uus, joka hetkess' on ikuisuus. Tyhjän yli ja pimeään kasvaa kangas elämän.

Ikuisuudessa mitataan unen lankoja lapsille maan. Unen silkkiä riittää, riittää: luotujen onni on tähtiään kiittää. Lapset yön ja auringon, kiire on, kiire on!

Lasten kuoro

Kevät on, kevät on! Ylitse nurmien päivä paistaa, joka puussa dryadit herää, mettiset kukkien mehua maistaa, läntinen kenttien tuoksuja kerää. Tanssivat kullassa auringon pikkupanit piiriä nopsaa: pienet pukinjalat kiviin kopsaa. Kaukokumpuja auer peittää, purojen pärskeet helmiä heittää, ilma leikkii ja ilakoi, ilman harput ja huilut soi. Piirihin kevään karkelon kiire on, kiire on!

Nuorukaisten ja neitojen kuoro

Suvi on, suvi on! Lämmin hautoo tähkäpäitä, rypäle paisuu viinipuussa. Lehdossa lempeän illan suussa nymfit ja faunit pitävät häitä. Purppuramereen auringon aamut herää ja illat hukkuu. Uneliaina tuulet nukkuu. Kulkee valppaana lemmentyössä Eros, jumala, kesäyössä. Kaikki hehkuu ja heilimöi. kaikki kaihoon ja ikävöi. Suvi ei oo loputon — kiire on, kiire on!

Vanhosten kuoro

Syksy on, syksy on! Sadot vuottaa korjuutaan. Kohta talven tähdet koittaa. Viidakossa vanha Pan yksin huiluansa soittaa. Jäähtyy lieska auringon. Kylläisyyttään tähkät vaipuu. Maata kohti otsat taipuu elon vaiheet kokeneiden, väsyneiden, valvoneiden. Sylissäsi, elon syys, yhtyy aika, iäisyys, unet yön ja auringon. Kiire on, kiire on!

Tähtien kuoro

Kiire on, kiire on, me kierrämme ympäri auringon. Yli tyhjyyden ja pimeän me kudomme kangasta elämän. Liittyy kuvio kuvioon, liittyy kohtalo kohtaloon, yhtyy liljat ja ohdakkeet, kunnes päivät on täyttyneet.

Kerran kaikki auringot hukkuu, kerran unen silkkiperhot nukkuu, tyhjän syliin ja pimeän hajoo kangas elämän.

Elämä, ah, on unta vaan, jumalten lahja lapsille maan. Unikukkia, ulpukoita, ruusuja, orjantappuroita, laakereita poimimaan!

Lapset yön ja auringon, kiire on, kiire on!

PÄÄSIÄISLAULU

Viel' oli talven valta ja tunteet turtuneet, maan alta, mullan alta, kun kuulin: kevätveet! Niin elon ensi merkin sain jälkeen talven yön ja aavistuksin herkin jo liikahdit sa, syön!

Maan voimat maasta halaa taas valoon auringon, nyt elo kaikkeen palaa, mi maasta tullut on, nyt liikkuu kylmä pinta, nyt puhuu uumenet. Niin heräjä jo, rinta, ja nouskaa kuollehet!

Kun väliin neljän laudan käyn kerran nukkumaan, saa kehdoks kevät haudan, taas synnyn uudestaan! Oi luonnon kaikkivalta, kaikk' katoo kuolo, yö, maan alta, mullan alta kun kevään harput lyö!

LEIVONEN

Sua nähnyt en ma, ma kuulin vain sinä lingottu lentäjä taivahan alla. Sua silmilläni ma hain ja hain: suvipilvet purjehti taivahalla.

Oi runoilija sa runoilijain, mikä mahti sun säkeesi singonnalla! Ilon aalto mun läikähti rinnassain ja mun jalkani kulkivat kärkelemalla.

En vaihtaisi sfäärien soitteluun, en enkelilauluun tuomion aamuna sun liverrystäs, leivonen, joka ilmoitat maisen kevään kuun, joka annat mun riemusta juopua, onnesta ikikirkkaan, kiitävän hetkisen!

SYDÄNKESÄLLÄ

Annan tuntien ma luistaa, päivien ja öiden tulla, mitään toivomust' ei mulla, mitään en ma tahdo muistaa kukkivien puiden alla. Päivä hehkuu taivahalla, poutapilvet kulkeissansa levittävät purjeitansa.

Seisoo paikallansa aika.
Lyhyt hetki jumaluutta,
ikuisuutta, ihanuutta!

Kohta, kohta särkyä taika!
Enempää ei kesä anna.
Mik' ei tänään kukkaa kannan,
iäks hedelmättä jää se.
Ylemmäs ei päivä pääse.

Hetki suloisin ja suurin, suvi, kanssas sylityksin! Luonto, sinuun tahdon yksin juurtua ma
syvin juurin. Muust' en tahdo surra, huolla: kanssas kukkia ja kuolla, lakastua, luoda uutta,
tulla liki jumaluutta.

8. VII. 1915.

SYKSYN YLISTYS

Niin ole tervetullut, syys! Sun rauhaas rinta halaa.
Sun tähtes vahtivuoroilleen jo taivahalle palaa.
Jo vaiennut on leivonen, jo huutaa kuovi suolla.
Jott' uusi kesä kerran sais, niin täytyy vanhan kuolla.

Soi iltaan kuulaan korkeaan, soi syksyn kiitos syvä!
On viety vilja korjuuseen, on viety kallis jyvä.
On kevät kasvun antanut ja kesä tähkän antoi,
syys odotettu, peljätty, syys meille sadon kantoi.

Maan lapset, lapset lakeuden, nyt syksyn kiitos soimaan!
Syys työmme kruunas, nostaen sen kunniaan ja voimaan.
Sa kyntäjä, sa kylväjä, on vakosi vain multaa.
Syys vakosi, syys vaivasi, syys työsi kaiken kultaa.

Me saimme köyhän, karun maan, me saimme kylmiä taivaan,
me oomme auraan sidotut ja raadantaan ja vaivaan.
Ei korpi anna halvalla, ei anna notkot, kunnaat,
ei anna multa ilmaiseksi — ne vaatii kalliit lunnaat.

Me saimme kauniin, karun maan ja talven pitkän, jäisen,
me saimme suven valkean ja kevään kiitäväisen.
Kuin pääskyn siipi välkähtää, niin kattoo suvi meiltä.
Me kevääss' unen poimimme, mut toden syksyn teiltä.

Oi syksy, sinun maljastas suo meidän voimaa juoda!
Suo meidän työhön uskoa ja aina uutta luoda.
Ja niinkuin maan sa siunasi, myös siunaa sydämemme,
niin että niinkuin voittajain veis talveen askelemme.

INSPIRAATIO

Kuin meren tuuli suolainen se ulapoiden viestit tuo. Sa sielun pyhä kaipuu juo, juo terveeks
tuska sydämen!

Kuin kevään ihme kulkeissas,
se yllättää sun kesken ties.
Niin keveäksi, matkamies,
käy silloin sauva kantamas,

niin kirkkahaksi katsantos, niin ihaniksi askelees. Juo iki-kaipuu sydämees, juo korkeaksi
kohtalosi

KAKKURI

Kaakkuri, kaakkuri, harmaja lintu, lasna sun pitkinä iltoina kuulin. Kaakkuri, kaakkuri, viluinen lintu itsekin valitin viluisin huulin.

Kaakkuri, kaakkuri, harmaja lintu, menivät lapsuuden harmaat päivät. Kaakkuri, ikuisten aavojen lintu, ikuiset ikävät jäljelle jäivät.

Kaakkuri, kaakkuri, harmaja lintu, syysyö kaataa ja syysyö hyytää. Kaakkuri, hallan ja härmän lintu, turhaa on kesää ja kevättä pyytää!

Kaakkuri, kaakkuri, harmaja lintu, ulapat on jäässä ja jään päällä lunta. Jäiden lintu, jäämeren lintu, jäätä ja lunta, jäätä ja unta!

Kaakkuri, kaakkuri, kohtalon lintu, jääkentät kasvaa, jääneulat hohtaa. Kaakkuri, kaakkuri, kuoleman lintu, kerran ne neulat sydämen kohtaa.

ONNELLISIN PÄIVÄ

Oi valo, mistä toitkaan mieleeni mun elämäni hetken kirkkaimman, mun elämäni suuren onnenpäivän?

Siit' on jo kauan — koululuvan eellä. Mun oli mieleni niin onnenkevyt, niin täynnä valoa ja kevättä ja loputtoman suven odotusta. Ja pääsky lensi poikki pihanurmen ja nousi korkealle koivuun yli, ja pääskyn lentoon liitin toiveheni ja kaiken kevään riemun, joka sykki mun rinnassani pitkän talven jälkeen. Ja pääsky katos taivaan sinimereen ja sinne liiti toiveheni myöskin.

Oo iät siunattu, sa pääsky pieni, ja elämäni päivä onnellisin! Sun muistos kukkii tänään mielessäni kuin joskus syksyn aikaan kevään kukka.

TOMU

Sun ensi kerran lapsina me näimme, kun päivä paistoi tuvan ikkunahan. Sun kultakarkeloas katsomahan me täynnä mykkää ihmetystä jäimme.

Ja elämämme keskipäivän aikaan sa leikit ympärillä askartemme ja kilvoitustemme ja taistojemme, työn aikaan, tuskan aikaan, toivon aikaan.

Ja elämämme iltaa kohti menen sa rakkaat esineet ja muistot peitit, sa harsos harmaan yli kaiken heitit, jok' oli kallist' ollut meille ennen.

Niin olet liittynyt sa kohtaloomme, niin olet pitkin elämämme teitä, sa tomu, seuralainen, liki meitä, siks kunnes itse tomua me oomme.

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this

eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement

or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to

maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.